

Norges Banks forvaltning av Statens pensjonsfond utland

Sentralbanksjef Ida Wolden Bache. Innledning til høring om Statens pensjonsfond i Stortingets finanskomité 18. april 2023.

Det tas forbehold om endringer under fremføringen.

Takk for invitasjonen, og for muligheten til å redegjøre for Norges Banks forvaltning av Statens pensjonsfond utland.

2022 var preget av store bevegelser i de globale finansmarkedene. Rentene steg, og både aksje- og obligasjonsmarkedene ga negativ avkastning. Fondets avkastning i fjor tilsvarte et verdifall på 1 637 milliarder kroner. Målt i kroner er det den svakeste avkastningen i fondets historie. Med et så stort fond og en aksjeandel på 70 prosent må vi være forberedt på store svingninger i avkastningen.

Målet for Norges Banks forvaltning er å oppnå høyest mulig avkastning over tid innenfor de rammene som Finansdepartementet har satt. Departementet har fastsatt en referanseindeks for fondet, og vi forvalter fondet tett opp mot denne indeksen.

Avkastningen har over tid vært høyere enn avkastningen på referanseindeksen. Det er hovedstyret tilfreds med. I 2022 tilsvarte meravkastningen 117 milliarder kroner.

Hovedstyret har det overordnede ansvaret for Norges Banks forvaltning av fondet. Mot slutten av 2022 fastsatte vi en ny strategi for forvaltningen. La meg fremheve tre viktige elementer i denne strategien.

Vi vil legge vekt på å utnytte bankens særtrekk som en stor og langsiktig investor for å nå målet om høyest mulig avkastning.

Som en langsiktig investor kan Norges Bank investere selv om det kan ta lang tid før de underliggende verdiene realiseres. Vi kan også investere annerledes enn mange andre investorer, selv i turbulente og mindre likvide markeder.

Fondets størrelse gjør det mulig å utforske nye måter å investere på til lave tilleggskostnader. Som en stor, aktiv og langsiktig deltaker i kapitalmarkedene er banken en attraktiv investor og partner. I unoterte markeder kan det gi muligheter som ikke er tilgjengelige for andre.

Vi vil legge stor vekt på å være en ansvarlig investor. Ansvarlig forvaltning og aktivt eierskap støtter opp under målet om høyest mulig avkastning. Åpenhet om arbeidet er viktig, og i 2022 utvidet vi rapporteringen på dette feltet.

Håndtering av klimarisiko og klimarelaterte muligheter er en viktig prioritet. En ordnet klimaovergang i tråd med målene i Parisavtalen er i fondets økonomiske interesse.

I 2022 endret Finansdepartementet mandatet til Norges Bank. Bankens arbeid med ansvarlig forvaltning skal baseres på et langsiktig mål om at selskapene vi er investert i innretter virksomheten slik at den er forenlig med globale netto nullutslipp i tråd med Parisavtalen.

I fjor høst publiserte vi en ambisiøs klimahandlingsplan for perioden 2022-2025. Norges Bank vil være en aktiv eier og støtte selskapene gjennom klimaomstillingen, fremme klimarapportering og videreutvikle våre analyser av fondets eksponering mot klimarisiko og muligheter. Kjernen i arbeidet er å drive selskapene i porteføljen mot netto nullutslipp innen 2050.

En operasjonelt robust organisasjon bidrar til å sikre fondets verdier.

Geopolitisk risiko kan bli et større usikkerhetsmoment i forvaltningen av fondet i årene fremover. Organiserte cyberkriminelle blir stadig mer spesialiserte, sofistikerte og velfinansierte.

Det er vanskelig å identifisere geopolitiske hendelser før de inntreffer eller allerede har medført et finansielt tap for fondet. For et stort globalt fond er det heller ingen steder å gjemme seg. Risikoen i fondet er redusert ved å spre investeringene mellom ulike aktivklasser, land, sektorer og enkeltelskaper. Slik bør det fortsatt være.

Sverdrup-utvalget, som står sentralt i årets fondsmelding, mente at fondet i prinsippet er godt rustet til å møte en usikker fremtid, men at evnen til å møte ulike endringer og kriser kan styrkes. Vi deler denne vurderingen, og arbeider kontinuerlig med å styrke vår situasjonsforståelse, utvikle vårt arbeid med scenarier og stresstesting og å styrke beredskapsarbeidet.

Finansdepartementet varslet i fondsmeldingen at spørsmålet om investeringer i unoterte aksjer skal vurderes. Norges Bank er positive til at dette nå skal utredes, og vil komme tilbake til våre råd og vurderinger mot slutten av året.

For et fond som Statens pensjonsfond utland er det viktig å kunne holde fast ved fondets langsiktige investeringsstrategi i perioder med uro. Endringer i fondets strategi er gjenstand for grundige vurderinger og politisk forankring i Stortinget. Denne styringsstrukturen har tjent oss godt, og jeg er trygg på at den vil tjene oss godt også i en mer utfordrende verden.

Med det gir jeg ordet videre.